

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3928/2019
12.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Живановић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице у ..., чији је пуномоћник Драган Ранђеловић, адвокат из ..., ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1789/18 од 17.01.2019. године, у седници одржаној 12.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1789/18 од 17.01.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Јагодини П1 7/16 од 16.03.2018. године, у првом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужена да престане са непосредним дискриминаторским понашањем и тужилци усагласи одредбе уговора о раду са стеченим стручним знањем, односно да јој призна стечено академско звање. У другом ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се утврди да је дискриминисана у односу на остале запослене код тужене. У трећем ставу изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилца тражила да се тужена обавезе да јој, на име накнаде нематеријалне штете због повреде права личности – дискриминације, исплати износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. У четвртом ставу изреке, одлучено је да ће суд о трошковима парничног поступка одлучити по правноснажности пресуде у односу на главну ствар.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1789/18 од 17.01.2019. године, у првом ставу изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у првом, другом и трећем ставу изреке. У другом ставу изреке, укинута је решење о трошковима парничног поступка садржано у четвртом ставу изреке првостепене пресуде и предмет у укинутом делу враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужила је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је запослена код тужене са средњом медицинском школом, на радном месту инструментарке, у служби Оториноларингологије и максиларнофацијалне хирургије. Током трајања радног односа, тужила је завршила вишу медицинску школу, и то дана 06.05.2008. године, а потом и струковне студије, дана 28.12.2009. године, стекавши звање струковна медицинска сестра. Тужила је захтевала од тужене да јој призна стечено образовање, али тужена на ове захтеве није одговорила. Такође је током поступка утврђено да код тужене не постоје прописани критеријуми за признавање диплома више школе, односно стечених академских звања након заснивања радног односа, већ да је у домену одлучивања управе болнице да стручно усавршавање призна и на одговарајући начин усагласи радни однос запосленог.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право налазећи да у конкретном случају у поступању тужене није било дискриминаторског понашања у односу на тужилу.

Појам дискриминације и дискриминаторског поступања садржан је у члану 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/09), који под наведеним појмовима подразумева свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давања првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и у другим стварним, односно претпостављеним личним својствима.

Одредбом члана 5. Закона о забрани дискриминације, прописано је да су облици дискриминације непосредна и посредна дискриминација, као и повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње и узнемиравање и понижавајуће поступање.

Одредбе члана 6. и 7. Закона о забрани дискриминације дефинишу непосредну и посредну дискриминацију као стављање лица (или групе лица) у неповољнији положај због његовог (односно њиховог) личног својства, што се може чинити на различите начине – актом, радњом или пропуштањем.

Одредбом члана 8. Закона о забрани дискриминације, прописано је да повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица, због његовог односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, као и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује.

У члану 16. став 1. истог закона, прописано је да је забрањена дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат као и на заштиту од незапослености.

Из наведених одредаба произилази да је најбитнија карактеристика дискриминације - прављење разлике, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица.

Правилно су нижестепени судови закључили да да поступање тужене не представља дискриминацију тужиле. Тужена је одређеним запосленима признавала стечено више образовање и усаглашавала им радни однос у складу са образовањем стеченим након заснивања радног односа, али тужилца није једини запослени код тужене са накнадно стеченим образовањем, већ постоје и други запослени код тужене који чекају на признавање вишег степена образовања. При том, одређени прописи ограничавају број запослених са одређеном стручном спремом, па тако одредба члана 19. Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене заштите („Службени гласник РС“ број 43/06 ... 22/13), прописује ограничење броја радника са вишом стручном спремом до 20%. Не постоји обавеза послодавца да образовање, односно звање, стечено у току радног односа призна запосленом и у складу са тим му обезбеди одговарајуће радно место. Осим тога, тужилца је морала, да применом правила о терету доказивања које је прописано чланом 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, учини вероватним да је тужена дискриминаторски поступала према тужилци због одређених својстава и особености тужиле. По оцени Врховног касационог суда тужилца није учинила вероватним да је тужена извршила акт дискриминације према тужилци, тако да тужилца није дискриминисана ни на посредан ни на непосредан начин радњама тужене нити су тужилци неоправдано ускраћена права и слободе.

Како из утврђеног чињеничног стања не произилази да је тужена на било који начин неоправдано правила разлику и неједнако поступала према тужилји у односу на друге запослене, нити да је својим поступањем у односу на тужилју повредила начело једнаких права и обавеза по било ком личном својству тужилје, то Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком правилном применом материјалног права одлучено о тужбеном захтеву.

Суд је ценио и наводе ревизије, па је нашао да су исти неосновани. Суштина дискриминације јесте разлика у поступању којој су подвргнути одређени појединци. Пошто тужилјина лична својства нису коришћена у сврху онемогућавања тужилје у једнаким правима са осталим запосленима, ревизијски наводи нису од утицаја на доношење другачије одлуке.

Стога је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**